

TENGERENTÚLI NYELVROKONÍTÓK,

avagy Badiny Jós Ferenc és P. Pesti József
S.J. Buenos Aires-i munkássága

OVERSEAS LANGUAGE AFFILIATION THEORISTS:
The Work of Ferenc Jós Badiny and József P. Pesti, S.J., in Buenos Aires

Abonyi Zsanett

Eötvös Loránd Tudományegyetem

ÖSSZEFOGLALÁS

A következő tanulmány Badiny Jós Ferenc és Pesti József jezsuita szerzetes Dél-Amerikában folytatott tevékenységét mutatja be, amely során a magyarság etnogenezisére vonatkozó, elsősorban sumer-magyar vonatkozású elméleteiket igyekeztek mind szélesebb körben ismertté tenni a laikus és a tudományos közönség előtt. A tanulmány rávilágít az elsősorban Badiny Jós által kialakított hálózatra, amely a különböző felületeivel ezen szubkultúra életben tartásához járul azóta is hozzá. Kutatásom részét képezte a vonatkozó szakirodalom megismerésén túl, a témában kiadott könyvek, kiadványok és az *Ősi Gyökér* c. lap cikkeinek megismerése és elemzése, valamint Pesti József páter levelezésének feldolgozása, amely közvetve hozzájárult életének lényegesebb fordulópontjainak megismeréséhez is. A kutatás célja, hogy feltárja Badiny Jós Ferenc és Pesti József tevékenységének esztétörténeti jelentőségét, valamint annak hatását az identitásformálásra, különös tekintettel a sumer-magyar kapcsolatokat hirdető elméletek globális elterjedésére.

ABSTRACT

This paper presents the activities of Ferenc Badiny Jós and Jesuit priest József P. Pesti in South America, where they sought to promote their theories on Hungarian ethnogenesis — particularly those positing a Sumerian-Hungarian connection — to an increasingly broad audience of both laypeople and scholars. The study highlights the network primarily established by Badiny Jós, which continues to support the survival of this subculture through its various platforms. Beyond reviewing the relevant academic literature, my research also involved analyzing books and publications on the topic, as well as articles published in the periodical *Ősi Gyökér*. I also examined the correspondence of Father József Pesti, which indirectly contributed to a deeper understanding of key turning points in his life as well. The aim of this research is to explore the intellectual-historical significance of the work of Ferenc Badiny Jós and József Pesti, as well as its impact on identity formation — particularly in light of the global spread of theories asserting a connection between Sumerians and Hungarians.

Kulcsszavak: őstörténet, nyelvrokonság, magyar-sumer kapcsolatok, Argentína, jezsuiták

DOI: 10.54231/ETSZEMLE.2025.1.5

Copyright © 2025 Abonyi Zsanett (author)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

Keywords: prehistory, linguistic affiliation, Hungarian-Sumerian relations, Argentina, Jesuits

A sumer-magyar nyelvrokonítás háttere

Az ókori Közel-Kelet területét érintő régészeti expedíciók megkezdésére egészen a 19. századig kellett várni, azonban 1841-től kezdve szinte egymást követték az első folyammenti kultúrákhoz köthető felfedezések.¹ Ezek közé tartoztak azok az ismeretlen írásjelekkel ellátott agyagtáblák is, amelyek feliratát 1869-ben Jules Oppert elsőként határozta meg sumer nyelvűnek.² A sumer ékírást jelek mögül azonban egy olyan nyelv képe bontakozott ki, amely agglutináló volta miatt sem az indoeurópai, sem pedig a sémi nyelvek közé nem volt besorolható, így szinte azonnal megkezdődött a más nyelvekhez fűződő rokoni szálainak felkutatása. Még 1861-ben állt elő Max Müller német származású nyelvész a turáni nyelvcsalád lehetőségével.³ A turáni elnevezést az iráni források a Pamir és a Kaszpi-tenger között fekvő síkságra, valamint az itt megfordult különböző ázsiai nomád törzsekre használták. Müller ebből kiindulva, a nomád életmódot folytató népek nyelvét sorolta a turániak közé, amely legszűkebb értelmében az ural-altáji népcsaládra vonatkozott. A turáni nyelvcsalád uráli oldalról így többek között magában foglalta a magyart, a finnt, észtet, votjákt, cseremiszt, míg altaji oldalról pedig a törököt-tatárt, a mongolt, japánt és koreait.⁴ Mivel a nyelvcsalád Európa és Ázsia agglutináló nyelveire terjedt ki, ezért jobb híján a sumert is el tudták köztük helyezni.

Mindeközben a 19. század második felének utolsó évtizedeiben kirobbant hazánkban az ugor-török háború néven ismertté vált nyelvészeti vita. Vámbéry Ármin turkológus a magyar nyelv turáni kapcsolataira

¹ Paul-Émile Botta 1841-től Franciaország konzulaként tevékenykedett Mószulban. Feladatai közé tartozott a régészeti feltárások megkezdése a Mószullal szemben fekvő ninivei rommezőn. 1845-től az angol Austen Henry Layard kezdte meg ásatását Kalhu területén.

² *Pálfi Zoltán – Tanos Bálint*: A sumer-magyar hit és a sumerológia. Ókor 5. (2006) 3-4. sz. 100; *Komoróczy Géza*: A sumer-magyar nyelvrokonítás. (Adalékok egy jelenség természetrajzához). Nyelvtudományi közlemények 78. (1976) 1. sz. 32.

³ *Müller, Max*: On the Turanian Languages. In: Christianity and Mankind. 3. (Outlines of the Philosophy of Universal History.) Ed.: Christian, C.J. Christian. London. 1854. 263-521.; A turáni nyelvcsalád ötletét később Müller is elvetette.

⁴ *Müller, M.*: On the Turanian Languages i. m. 423.

hívta fel a figyelmet,⁵ amely a tudományos szcénából kitörve a közéletet is megmozgatta.⁶

Ugyan az ugor-török háborúból a Vámbéry-féle elmélet vesztesen került ki, szimpatizánsai mégis szilárdan tartották magukat hozzá. Hasonló módon történt a turáni gondolattal is, amely hirtelen népszerűségét követően ugyanolyan gyorsan vált elavulttá nyelvészeti körökben, mégis a turáni népekre⁷ való hivatkozáskor újra és újra előkerült még a következő évszázadban is.

A romantikus nacionalizmus korszakában az uralkodó nemzeti ideológiát jelentősen áthatották a magyarosítási törekvések, a honfoglalás ezredik évfordulójára való készülődés, de még mindig érződött a magyar nyelvre baljósító árnyként rávetülő Herderi-jóslat⁸ hatása is, miközben a környező népek körében egyre erősödtek a pán-ideológiák, amelyekkel együtt járt az eredetüket bizonyítandó elméletek hangsúlyosabbá válása is, például a dákoromán kontinuitás, vagy az ősi szláv egység gondolata. Vagyis a „halszagú atyafisággal” szembeni dicsőbb múlt iránti vágy csak egy

⁵ Vámbéry Ármin 1870-ben jelentette meg cikkét az MTA Nyelvtudományi Közlönye Magyar és török-tatár szóegyeztetések címmel. Ebben Vámbéry a következőt állította: „És mégis ki a magyar és finn-ugor nyelvek közti viszonyt némi figyelemre mutatja, meg fog győződni, hogy a magyar első fokon csak a finn-ugor nyelvekkel, még pedig a vogul nyelvvel áll, legközelebbi rokonságban.” Vámbéry Ármin: Magyar és török-tatár szóegyeztetések. Nyelvtudományi Közlemények 8. (1870) I. sz. 114.; 1882-ben Budenz József Jelentés Vámbéry Á. magyar-török szóegyeztéseiről című bírálatát követően A magyarok eredete című könyvében már visszavonta korábbi állítását és a magyart török magvú nyelvnek nevezte. valamint nyíltan kiállt a finn-ugor elmélettel szemben.

⁶ „Mi türés-tagadás, - mi »ugorok« bizony keveskén vagyunk, ellenben a török nép dicső voltának zengedező s a »halzsíros atyafiság« megvetői számosak. Pedig ha vállatásra kerülne a dolog, bizony sokan nem tudnák megmondani, hogy voltaképen miért is akarnak a törökökkel atyafiságos viszonyban lenni és miért nem szívelelhetik a szegény ugorokat. Vétettek ők valaha a magyarnak?” Nemzet, 1883. április 12.; „Mert bizony még csak elmélet mind a kettő és csupán egy dolog a valóság, hogy t.i. az egyik a kettő közül okvetlenül hibás. Halzsirt ettenek-e ázsiai őseink, avagy birkafaggyut? Finnek vagyunk-e vagy törökök? Vagy az egyik az igaz, vagy a másik. Nincs meg a kényelmes diplomatikus menekülő-út, hogy hátba mind a kettő egyszerre; és igaza van Hunfalvy Pálnak is, Vámbéry Árminnak is, hát szent lehet közöttünk a békesség.” Budapesti Hírlap, 1886. május 26.

⁷ Értsd: ural-altáji népek, a földrajzi megjelölés nyelvészeti alkalmazását elvetették. Farkas Ildikó: A magyar és a török-tatár népek turanizmusa. Világtörténet 28. (2006) 2. sz. 52.

⁸ Herder az Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit című művében annak a lehetőségét vetette fel, hogy a szlávok, németek, románok és egyéb népek között élő magyarok nyelve néhány század múltán talán már egyáltalán nem lesz fellelhető.

részét képezte a történetnek, hiszen a turáni nyelvcsalád révén a rokonsági versenyben a magyar és a sumer nyelv összekapcsolása igazi ütőkártyának bizonyult, amely nem csak a Kárpát-medencei legitimációt biztosította, de egyben a magyar nyelv elsőbbségét bizonyította volna be minden közelebbi, sőt minden távolabbi néppel szemben is.⁹ A sumer-magyar nyelvrokonságról elsőként Ferenczy Gyulánál olvashatunk, aki 1897-ben és 1900-ban két művében is értekezett a felfedezésről,¹⁰ azonban a téma kapcsán sokkal ismertebb Somogyi Ede neve, aki népszerűségére azáltal tehetett szert, hogy különféle hírlapi megjelenésekkel tárta a nagyközönség elé könyveinek tartalmát.¹¹ A sumer-magyar nyelvrokonítás pionírai között megemlíthetjük még Galgóczy János nevét is.¹²

A századfordulót követően egyre több ősi turáni rokon tűnt fel, ekkorra már a kínai, tibeti és indiai nyelveket is idesorolták. Az Ázsia iránti fokozott érdeklődés nem volt véletlen, hiszen már a 19. századtól kezdve egész Európát áthatotta az orientalizmus, azonban míg Nyugaton a Kelet-divat az egyes művészeti irányzatokat új tartalommal ellátó egzotikumot jelentette, addig itthon a magyarok múltjának gyökerét látták benne. 1910-re megalakították a Turáni Társaságot, vagy más néven Magyar Ázsiai Társaságot annak érdekében, hogy a politika kizárása mellett az ázsiai és európai rokonnépek tudományát, művészetét és közgazdaságát tanulmányozzák.¹³ A turanizmus tevékenységével kezdetben a finnugor rokonság körét igyekezett bővíteni és csak az első világháború utolsó éveitől változott meg igazán szellemisége. Még a második világháború ideje alatt jelent meg Varga Zsigmond tudományos igényű munkája, amely tartalmában ugyan nem vette figyelembe az akkor már elérhető legújabb nyelvészeti eredményeket, de céljában a sumerológia tudományos tekintetben vett nehézségeire akart választ adni.¹⁴ A két háború közötti időszakban a sumer nyelvrokonság csak egy volt a számtalan lehetőség közül, amellyel a Kárpát-medencében rokontalan magyarságot valamely keleti nyelvhez próbálták kötni. A feltételezett rokonok felhígulása mellett az elmélet terjedését tovább korlátozta, hogy a korszak nemzeti ideológiája sokkal inkább a jól ismert eredetmondákra épített a nemzeti gondolat megteremtésének érdekében.¹⁵ Ezt állította meg azonban a második világháborút követő kommunista

⁹ Pálfi Z. – Tanos B.: A sumer-magyar hit. i. m. 101.

¹⁰ Ferenczy Gyula: Sumer és Akkád. Egy ős turáni nép a Tigris és az Eufrátes között. Tanulmány az assyrológia köréből. 1897; ill. A civilizáció bölcsője. A Nilus és az Eufrátes mellékeinek legrégibb történelme. 1900

¹¹ Somogyi Ede: Szumirok és magyarok. Budapest, 1903; ill. Az emberiség története első feltűnésétől egészen a kultúra keletkezéséig. Budapest, 1908.

¹² Galgóczy János: A sumir kérdéshez. Ethnographia 15. 1904.

¹³ Teleki Pál: Bevezető. Turán. A Turáni Társaság folyóirata 1. (1913) 1. sz. 3.

¹⁴ Varga Zsigmond: Ötezer év távolából. Debrecen. 1942; Komoróczy G.: A sumer-magyar nyelvrokonítás. i. m. 25.

¹⁵ Pálfi Z. – Tanos B.: A sumer-magyar hit. i. m. 101.

hatalomátvétel, amelyben a nemzeti gondolatok helyett, már az internacionalizmus biztosította a domináns ideológiát, így a magyarság dicső múltját bizonyítandó teóriáknak nem volt itthon maradásuk. Talán emiatt sem véletlen, hogy a turáni oldal képviselői közül sokan a finnugor rokonság elméletét a diktatúra ideológiájának tudták be, és meggyőződve vallották, hogy annak a sokszor idegen vagy zsidó származású támogatói a magyarság ellen cselekednek.

A világháborúk utáni időszakra már elkészültek a sumer nyelvvel kapcsolatos tudományos igényű nyelvészeti munkák, azonban szinte párhuzamosan nőtték ki magukat az emigrációba vonuló magyarok közül az önjelölt nyelvrokonítók, akik a korábbi évekhez képest ezúttal sokkal nagyobb nyilvánossághoz jutottak.¹⁶ A naiv nyelvrokonítás hazai bírálata és annak közzététele csak igen lassan indult meg.¹⁷

Badiny Jós.¹⁸ A kezdetek.

Az egykor tűzérhadnagyként a Magyar Honvédségben szolgáló, majd aztán a polgári életbe visszatérve szállodatulajdonosként dolgozó Badiny Jós

¹⁶ a példák közt megemlíthető: *Bobula Ida*: A sumer-magyar rokonság kérdése. Buenos Aires. 1961; *Padányi Viktor*: Sumír-magyar nyelv lélekazonossága. Coburg. 1961; *Baráth Tibor*: A magyar népek őstörténete 1-3., Monstreal. 1968; *Csóke Sándor*: Perui ayamará és quechua nyelvek uraltalji rokonsága: bevezető tanulmány. Buenos Aires. 1969; *Felsőöri Nagy Sándor*: A magyar nép kialakulásának története. Buenos Aires. 1969; *Zakar András*: A sumir nyelvről. Északi Vártán. Södertälje. 1970; *Badiny Jós Ferenc*: Káldeától Ister-gamig. I. A sumir őstörténet. Buenos Aires. 1971.

¹⁷ Zsürger László „Dentumagaria”, „puszjij meg” és vidéke című cikkében a sumér-magyar rokonság követőinek táborát elemezte, és kijelentette, hogy az elmélet a diaszpórában élő magyarság csak egy kisebb csoportja által követett. Hajdú Péter 1969-ben adta közre Új hazát találtak, őshazát kerestek című vitaindító tanulmányát. Gulya János 1967-ben A magyar nyelv hete keretén belül tartotta meg Délibabos elméletek a magyar nyelv eredetéről című előadását, majd 1970-ben megjelent A magyar nyelv eredete védelmében című cikke is. Papp László 1970-ben közölte a Magyar Nyelvőr hasábjain A sumér-magyar kérdés című vitairatát, de ebben az évben a nagyközönségnek szóló Népszabadság-cikket is megemlíthetjük E. Fehér Pál tollából A sumér „ősök” címmel. A 70-es évek elejétől nemzetközi szinten is találkozhatunk bírálatokkal, így pl. A. Leo Oppenheim, Miguel Civil vagy Gerard Clauson nyilatkozatai a Current Anthropology folyóirat 1971-73 számaiban.

¹⁸ 1909-ben Gácson látta meg a napvilágot Jorcik Ferenc Dr. Novotny Elemér A Sumírok Ég vagy Isten Gyermekei című munkájában kimutatta, hogy a Jorcik név szintén sumér eredettel rendelkezik, jelentése pedig: fényes gyermek, vagy felvilágosult, isteni fényt nyer Istenfiú. Ősi Gyökér 3. (1975) 6. sz. 187; Az apai ágon porosz felmenőkkel rendelkező fiú vezetéknévét a család felvidéki letelepedésekor szlovákosították Gierschikről Jorcikra. Felnőtt korában ezt magyarosította tovább

Ferenc, a szovjet csapatok elől menekülve 1946-ban hagyta el az országot, hogy teljesen új irányba állítsa életét. Bár korábbi szállodai-vendéglátós tapasztalatát is kamatoztatni tudta előbb ausztriai, majd aztán új, tengerentúli lakóhelyén, mégis egy olyan „tudományterület” keltette fel ekkoriban az érdeklődését, amellyel addigi tanulmányai és munkája során biztos nem találkozott. Ez volt a sumerológia, pontosabban fogalmazva pedig a magyarok sumer rokonsága. Az argentin fővárostól 25 kilométerre fekvő, német telepeseket nagyarányban befogadó Villa Argentínában telepedett le családjával, ahol a helyi sörgyár éttermének üzemeltetését vette át. Később létrehozta az orvosi kötszerek gyártására szakosodott Sanitex nevű családi vállalkozását, amely nem csak megélhetését biztosította, de feltehetően anyagi forrásul szolgált későbbi tevékenységéhez is. A kint töltött első tizenöt év történései nem annyira ismertek, a 60-as évekből azonban már sokkal több információval rendelkezünk. Ennek az évtizednek az első évében Editorial Esda kiadóján keresztül került nyomtatásba például Bobula Ida Sumér-Magyar Rokonság Kérdése című munkája, amely elsőként foglalta össze nyomtatott formában a sumer-magyar rokonság elméletét.

Egy másik fontos szakasza is elkezdődött ebben az időszakban Badiny Jós életének, ez pedig az oktatói tevékenysége volt. Még 1955-ben alapította meg a jezsuita rend Buenos Airesben az Universidad del Salvador intézményét. Az itt tanító P. Ismael Quiles S.J.¹⁹ az 1962-65-ös II. Vatikáni

Jósa, majd anyai családnevét is felvette. Elmondása szerint, anyai ágon egyik felmenője II. Rákóczi Ferenc nevelője volt, aki amúgy szabadkőművesként is tevékenykedett. Így lett Badiny Jós Ferenc, akire későbbi emigrációja során sokszor Jorcik-Jos Badiny Francisco-ként, vagy csak egyszerűen Jos-ként hivatkoztak. Alap- és középfokú iskoláit Balassagyarmaton és Budapesten végezte, majd a Ludovikán tűzérhadnagy képzést szerzett. A Magyar Honvédségben pilótaként dolgozott egészen 1940-ig, amikor egy korábbi síbaleset miatt nyugdíjazták. Azonban már 1937-től fogva a Balaton mellett élt feleségével. Itt takarmány-nagykereskedő volt, valamint Hévízen megnyitották a Hadnagyszálló névre hallgató tizenkét szobás szállodájukat, ahol 1946-os emigrációjukig fogadták a vendégeket. Ez a szálló ma is működik Kis Helikon Villa néven. Az épületben külön emlékszobát rendeztek be Badiny Jós számára. Magyarországot családjával Ausztrián keresztül hagyták el, ahonnan először Rómába, onnan pedig az egykori budapesti argentin követ, akkoriban már Argentína külügyminiszterének segítségével Buenos Airesbe utaztak tovább. *Demokrata*, 2004. április 1.

¹⁹ Ismael Quiles 1959 novemberében egy évre szóló ösztöndíjat kapott az UNESCO-tól, amelynek során Kelet-ázsiai országok egyetemeit látogatta meg. 1961-ben tért vissza Argentínába, ekkor kezdte el szervezni a Keleti Tanulmányok Központját a Filozófiai Karon belül, valamint La Esencia del hombre según el Budismo y el Hinduismo y su comparación con el Cristianismo (Az ember lényege a buddhizmus és a hinduizmus szerint és összehasonlítása a kereszténységgel) címmel előadást tartott. 1976-tól az Iskola közvetlenül a rektori hivatal alá tartozott. Quiles, Ismael: *Un legado de los misioneros jesuitas: el interés por el oriente y su*

Zsinat²⁰ hatására vetette fel a Keleti Tanulmányok Iskolájának létrehozásának ötletét, amit végül 1967-ben a Filozófia Kar részlegeként orientalisztika alapidipломát kínáló képzésként indítottak el a hallgatók számára.²¹ Az Intézet egyik oktatójának Badiny Jóst kérték fel, sőt két évvel később megszervezték a Sumerológia tanszéket is, amelynek pedig a tanszékvezetői pozícióját tölthette be. Badiny a 2004-es Demokratának adott interjúja szerint, még emigrációjának elején, Rómában történő tartózkodásakor ékirásos nyelvi és művelődéstörténeti képzésben vett részt, és itt kerülhetett kapcsolatba a Pontificium Institutum Biblicum-nál dolgozó Anton Deimel jezsuita páterrel is, akitől számos sumerológia témájú könyvet kapott. Ezek elolvasását és feldolgozását követően, közel 26 évvel később készített egy 350 oldalas dolgozatot,²² amit visszajuttatott Deimel számára. Egy évvel később a Buenos Aires-i jezsuita egyetem dékánja jelentkezett, miszerint megérkezett Rómából a válasz, és írását mint sumerológia doktori disszertációt fogadták el.²³ Badiny alkalmazott egyetemi tantervét

cultura. Signos Universitarios. Estudios Jesuiticos 3. (1981) 7-8. sz. 155-156; Az iskola keleti gondolkodást és kultúrát oktatott alapvetően, amely során szankszkrit, kínai, japán és sumero-akkád nyelveket tanított. 1974-ben ebből alakult ki az Investigaciones Comparadas sobre Oriente y Occidente (Latin-Amerikai Kelet és Nyugat Összehasonlító Kutatóintézet) *Bazán, Francisco García*: La filosofía de la religión y los estudios orientales en la Argentina. Anuario Epimeleia. Estudios de Filosofía e Historia de las Religiones 7. (2017) 8. sz. 70.

²⁰ A II. Vatikáni Zsinatot 1962 októberében nyitotta meg XXIII. János pápa, amelynek fő célja volt az egyházi megújulás. A zsinat Unitatis Redintegratio dekrétumával egyértelműen a keresztény egyházak közti egység megteremtésére törekedett.

²¹ *Álvarez, María del Pilar – Forni, Pablo*: Conciliar Orientalism: Father Quiles and the creation of the School of Oriental Studies of the University of El Salvador. Estudios De Asia Y África 53. (2018) 2. sz. 443.

²² Ebben a magyarság ősi származásáról írt, azonban elképzelését Jézus pártus származásáról ekkor még nem fogalmazta bele, ugyanis feltételezte, hogy az a jezsuiták számára nem lenne elfogadható.

²³ A Demokratának adott interjúja szerint, 26 évig tanulmányozta a Deimeltől kapott könyveket. Az egyetem történetével foglalkozó forrásokból tudjuk, hogy a Keleti Tanulmányok Iskoláját 1967-ben indították el. Eszerint 1941-ben kellett volna ezeket a bizonyos könyveket Deimeltől megkapnia, azonban ebben az időben még a Hadnagyszálló működtetésével foglalkozott Hévízen. A történettel kapcsolatos másik fontos információ, hogy Anton Deimel 1954-ben halt meg, tehát a 350 oldalas dolgozatot már nem olvashatta. Ugyan Badiny az interjújában csak azt állította, hogy egy évig nem kapott választ tőle, majd utána már az egyetem jelentkezett. Mindenesetre kérdéses, hogy a Deimelnek küldött levél milyen úton juthatott el az illetékesekhez. Deimel 1925-37 között megjelent Sumer Lexikon című munkájára a későbbiekben nem csak Badiny hivatkozott sokszor, de a sumer-magyar nyelvrokonítás más képviselői is. Azt azonban fontos tudnunk, hogy ezt a művet mind módszertanilag, mind pedig tartalmilag igen hamar meghaladta a kora, még-

Varga Zsigmond 1942-es munkája alapján állította össze és állítása szerint, azt éppen P. Anton Deimel iskolájának követőjeként hagyta jóvá a Pontificium Institutum Biblicum, hogy aztán olyan tárgyakat taníthasson hallgatóinak, mint sumer nyelv, sumer ékírás, mezopotámiai vallások és kultúrák.²⁴ Az első évben kilencen jelentkeztek a szakra, 2010-re pedig 15 főre nőtt a létszám. Az egyetemen töltött éveinek számos bizonyítékát találhatjuk meg.²⁵ Ilyen például az egyetem gondozásában megjelent *Oriente Occidente* gyűjtemény, amely az Iskola kutatóinak és más szakembereinek

is elsősorban az első, egy szótárat tartalmazó kötetét használják, hogy hangalakban közel álló szavakban magyar szavakra leljenek. A sumer hangrendszert nem ismerjük még ma sem teljeskörűen, éppen ezért meggondolatlan a sumer szavak jelenleg elfogadott hangtanából következtetéseket levonni. *Komoróczy G.*: A sumer-magyar nyelvrokonítás i. m. 18-19.

²⁴ Szintén a Keleti Tanulmányok Iskolájának képzései közé tartoztak a különböző jogatanfolyamok, amelyek célja a jogatechnikák értékének kihasználása volt, de keresztény szellemben értelmezve és gyakorolva. *Quiles, I.*: Un legado i. m. 156. Quiles számos hindu szöveget lefordított, a katolicizmus eszméihez és gyakorlataihoz igazítva azokat. Rámutatott, hogy a jóga és a hindu eszmék sajátossága, hogy a keresztény misztikát és az aszkézist egyesítik, miközben fejlesztik a koncentrációt, ami pedig a szellem szabadságának kiteljesedését segíti elő. Quiles több hónapos indiai tartózkodás után írta meg a *Qué es el Yoga?* című könyvét, amelyben kiemelte a jogagyakorlatok fontos szerepét a test és a szellem ápolásában, és úgy jellemezte, mint egy évezredes tapasztalatot, amelyet érdemes figyelembe venni és értékelni a katolicizmus kontextusában is. A jogát úgy határozta meg, mint egy olyan fegyver eljáratításának lehetőségét, amely lehetővé teszi felszabadulást minden olyan akadálytól, amelyek a lelket rabságba ejtik és elveszik isteni méltóságát. *Saizar, Mercedes*: Between tradition and change: appropriation dynamics and integration processes of Hinduism in Argentina. *International Journal of Latin American Religions* 2. (2018) 2. sz.

²⁵ Kovács Nóra 2016-os tanulmányában azon a véleményen van, hogy Badiny Pesti József jezsuita szerzetes által kerülhetett kapcsolatba az egyetemmel. *Kovács Nóra*: A diaszpóra visszavándorlásának ideológiai vonatkozásai Közép-Kelet Európában: Badiny Jós Ferenc Magyarországon. *Néprajzi Látóhatár A Györffy István Néprajzi Egyesület folyóirata* 16. (2017) 1-4. sz. 13; Pesti valóban osztotta Badiny nézeteit, azonban levelezésében semmi arra utaló nyomot nem találtam, hogy a 60-as években bármilyen kapcsolatot ápolt volna az egyetemmel, vagy hogy közbejárt volna a Sumerológia tanszék létrehozásában és annak vezetői székének betöltésében. Ő maga csak 1980-tól látott el oktatói feladatokat az egyetemen. Jézus Társasága Magyarországi Rendtartományának Levéltára, Magyarországi Rendtartomány II. Sectio, Pesti József personalia (a továbbiakban JTMRL I.5.b Pesti József). Pesti József levele Hegyi Jánosnak, Buenos Aires, 1980. március 30.: „*Eddigi kisegítő magyar munkám és argentin érdekű gazdasági igyekezetem mellé – ezévből a Salvador Egyetemen is elkezdek dolgozni. Tulajdonképpen már a múlt tanév folyamán elindult az ezirányú érdeklődés és biztatás irányomban – s amikor a tanév vége felé beadtam a derekam, konkrét formát nyert az ideai bekapcsolódásom.*”

azon munkáit adta ki, amelyek Ázsia és Észak-Afrika, valamint Európa és Amerika kultúrterületeinek összehasonlító tanulmányozásához járultak hozzá.²⁶ Ennek a gyűjteménynek ötödik részeként jelent meg Badiny El milagro sumero című könyve,²⁷ és az Universidad del Salvador könyvtár online keresője szerint, most is elérhető az intézményben. Ennek előszavát a korábban említett, ekkor a Kelet-Nyugat Összehasonlító Kutatóintézet igazgatójaként ténykedő P. Ismael Quiles írta.²⁸ 1980-tól ugyancsak Oriente-Occidente címmel megjelent egy folyóirat is, de már az Investigaciones Comparadas sobre Oriente y Occidente (Kelet-Nyugat Összehasonlító Kutatóintézet) gondozásában. Ennek az intézetnek az igazgatója ugyancsak Quiles volt, míg a folyóirat szerkesztőbizottságának tagjai között Badiny Jós nevét találjuk meg.²⁹ Badiny Quiles oldalán nemzetközi kongresszusokon is képviselte az egyetemet, ilyen volt például az 1967-ben Michiganben megrendezett 27th International Congress of Orientalists. Ugyanennek a konferenciának egy későbbi alkalmáról Komoróczy Géza³⁰ is megemlékezett, hiszen 1973-ban, Párizsban Badiny, Margaret von Haynal és Kovács István előadásaikban a tudományos világgal is ismertették elméleteiket, legújabb felfedezéseiket, amelyeket a hebraista/asszírilo-

²⁶ Quiles, I.: Un legado i. m. 157.

²⁷ Volume I: *Ismael Quiles, S.J.*: Man and Evolution according to Aurobindo and Teilhard. Buenos Aires. 1976; Volume 2: *Walter Gardini*: Asian influences on pre-Columbian cultures. Buenos Aires. 1978; Volume 3: *Francisco Garcta Bazán*: Neoplatonism and Vedanta I. The doctrine of matter in Plotinus and Shamkara; Volume 4: *José Pablo Martín*: Philo of Alexandria and the concept of Self-awareness in Western culture.

²⁸ 1956-ban a Filozófia Kar dékánja, 1965-66-ban az egyetem rektorhelyettese, 1963-tól a Keleti Tanulmányok Iskolájának igazgatója, 1966-70-ig az egyetem rektora, 1970-74 között az egyetem protektora, 1973-tól a Kelet-Nyugat Összehasonlító Kutatóintézet igazgatója, 1981-től az egyetem emeritus professora.

²⁹ Bazán, F.G.: La filosofía i. m. 70.

³⁰ 1975-ben jelent meg Párizsban Gosztonyi Kálmán Sumér etimológiai szótár és összehasonlító nyelvtan című munkája, amelyhez Komoróczy előbb egy tévéadásban, utóbb pedig 1976-ban a Sumér és magyar? című művében fogalmazta meg bírálatait. Még ebben az évben Badiny is reagált Komoróczy könyvére és kiadta a Mah-Gar a Magyar - Nyílt levél Komoróczy Gézához, válasz a Sumer és Magyar című könyvére című munkát, amelyben pontról-pontra végigvette Komoróczy állításait és cáfolta azok tartalmát. Ezeket számozva jelölte, amelyekhez a KMH 1x, KMH 2x stb. rövidítést alkalmazta. A KMH rövidítés feloldása: Komoróczy Megint Hamisít. A könyvben Komoróczy állításait a nemes honszellem hiányának tudta be, amelyet egyenlővé tett az idegen hatalmak kiszolgáltatására való hajlandósággal. Megfogalmazása szerint, „a világ zsidóságának központilag irányított terve, hogy Budapestről kormányzott, de máshonnan függő Új Babiloni Uralmat hozzon létre.” *Badiny Jós Ferenc*: Mah-Gar a magyar!: Nyílt levél Komoróczy Gézához válasz «Sumer és magyar?» c. könyvére. Buenos Aires. 1976. 92.

gós nem csak kételkedve fogadott, de ezt követően nyíltan kiállt az általa sumer-magyarológusoknak aposztrofált személyek tevékenysége ellen.³¹ Komoróczy 1976-os írásában jegyezte meg, hogy ugyan a konferenciaközönség minden esetben szkeptikusan viszonyult az előadásokhoz és az elhangzott állításokat nem tartották megalapozottnak, azonban a konferenciák ezen momentumai a szélesebb nyilvánossághoz már nem jutottak el. Az előadók propagandatevékenysége révén ezek ellenkezője viszont igen, miszerint bemutatták a tudományos világnak az eredményeiket, amelyeket nem tudtak cáfolni.³² Ezt olvashatjuk ki Badiny interjújából is, amelyben részletesen elmesélte, hogy a párizsi kongresszuson hogyan nyűgözte le a nemzetközi sumerológus tudós közönséget a tihanyi alapítólevél magyar szavainak sumer megfeleltetésével.³³

Badiny Jós és Pesti József tevékenysége

Badiny és a jezsuiták kapcsolata több szálon is összefonódott, ezek közé tartozott egy magyar misszionárius szerzetessel folytatott munkakapcsolata is. P. Pesti József 1956-ban érkezett meg Dél-Amerikába, hogy ott lelkipásztorként tevékenykedjen.³⁴ A kiutazása előtti éveket Rómában töltötte, amit leginkább doktori tézisének írása, majd annak visszautasítása hatott át, ami miatt utolsó fogadalmait sem teljesíthette.³⁵ Ezzel a háttérrel érke-

³¹ Komoróczy 1976, 15. A 70-es években több hazai és nemzetközi konferencián is az előadók között találjuk a sumer-magyar nyelvrokonítókat. Így például 1972-ben Szegeden a Magyar Nyelvészek II. Nemzetközi Kongresszusán, valamint 1973-ban a Körösi Csoma Társaság Östörténeti Konferenciáján Orbán Árpád adott elő. Badiny Jós 1967-ben a 27th International Congress of Orientalists konferencián adta elő Altaic Peoples' Theocracy című előadását, majd a 1971-ben Canberrában rendezett 28. kongresszuson a The Ethnic and Linguistic Problem of the Parthians című, míg Párizsban a 29-en a New Lines for a Correct Sumerian Phonetics to Conform with the Cuneiform Scripts című előadását hallhatta a közönség.

³² Komoróczy G.: A sumer-magyar nyelvrokonítás i. m. 16.

³³ Demokrata, 2004. április 1.

³⁴ Pesti József 1919-ben, Dégen született. 1938-ban lépett be a noviciátusba Budán, amelynek elvégzése során retorikát is hallgatott. 1941-től Kassán vett részt filozófiai képzésben. 1944-ből a pécsi gimnáziumban tanított, majd Szegedre ment teológiát tanulni, amit végül Rómában fejezett be. 1948-ban szentelték pappá. Missziós kiküldetése során először Brazíliába ment, de ott eltérő filozófiai nézetei miatt nem jött ki előjárójával. 1956. szeptember végén érkezett meg Buenos Airesbe, és csak 1990-ben tért vissza Magyarországra. 1968-ban hagyták jóvá utolsó fogadalmainak teljesítését. *P. Pesti József*: P. Pesti József önéletrajz. In: Magyar jezsuiták vallomásai III. Szerk. Szabó Ferenc. Anima Una Könyvek 13. Budapest. 1999. 322–323.

³⁵ Pesti nem értett egyet a jezsuiták skolasztikus tanításával. Ennek doktori munkájában is hangot adott, ami miatt azt nem fogadták el. JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti József levele R.P. Reisz Elemérnek, Róma, 1953. október 22.: „*Atyám mondhatja azt, hogy a józan sensus communis az igazi szilárd bölcsesség – én meg vagyok*

zett meg a tengeren túlra, ahol kezdetben a hívők pasztorációjával foglalkozott, 1966-ban pedig Szent László névvel általános iskolát is alapított Olivosban.

A Pesti által szerkesztett Magyar Katolikus Missziós Központ Értesítőjének 1962-es pünkösdi számában jelent meg első Arccal Kelet felé című sumér-magyar rokonságot érintő okfejtése. Az Értesítő decemberi számában Pesti már hosszabban értekezett a turáni mozgalomról, valamint ebben válaszáat is közölte a Kerecsendi Kiss Márton szerkesztette kanadai Magyar Élet hetilap hasábjain megjelent Mosolygó Bálint: Szumérok vagyunk? illetve Kázmér György: Szumir vagyok című cikkeire,³⁶ továbbá a karácsonyi számában névtelenül lehozták a Megszületett című fogalmazványát is,³⁷

győződve az ellenkezőről. Meg vagyok győződve arról is, hogy a görög filozófia alapmagatartása az amely ma az istentelenségbe futott reflexe... s nem csak gyakorlati nemtörődomséggel. Mosolyoghat azon is Atyám, hogy hogyan beszélhet így egy 35 éves valaki, mikor annyi bölcs tudósnak jó volt ez a régi filozófia. Lehet. Az idők változnak, s a szükségletek kényszerítik az embereket továbbgondolkodni, mint a görögök kényelmes arisztokrata és rabszolgák hátán élő társadalma képes volt, ha bele is igyekezett a skolasztika préselési a kinyilatkoztatott igazságokat ebbe a szörnyen pogány és beteges ember-és világképbe.” Utolsó fogadalmait végül 1968-ban teljesítette. Pesti József levele R.P. Reisz Elemérnek, Róma, 1954. jan. 10.: *„Először is egyáltalán nem vettem tragikusan, hogy Atyám judicium nélküli egyénnek tart. Tul vagyok már azon, hogy szívemre vegyek ilyesmit. Majd bedobnak valahova a munkába, s majd meglátják idővel, hogy mit érek, s milyen vagyok. Ki tudom várni az időt, hogy gyümölcsöt hozzon a munkám. Különbem sem a vélemények a fontosak, hanem a munka értéke, s az is az Isten előtt.”*; JTMRL I.5.b Pesti József, Reisz Elemér válasza Pestinek, Toronto, 1955. június 11.: *„P. Provinciális most küldte le nekem P. Generális levelét, melyben értesít bennünket arról, hogy az Ön fogadalmait elhalasztotta. Az elhalasztás nem lelki dolgok miatt történt, hanem a scholasticizmussal szemben elfoglalt álláspontja miatt. Ugy látszik, hogy a doctrina terén nehezen tud engedelmeskedni és ezzel kapcsolatban az informátorok kételkednek helyes ítélőképességében is. Talán onnan is van a modern teóriákhoz való merev ragaszkodás, hogy tulságosan eredetinek akar látszani.”*

³⁶ *„Kinek a kedvében akarnak járni az ilyen cikkekkkel? Akitől azután természetesen elismerést, s azon fölül még egyebet is kapnak? ... S itt kezdődik valami nagyon szomorú, Kerecsendiék! Miért kell nekünk magyaroknak beállni zsidó érdek szolgálatába akik a francia Lenormant állításaitól kezdve a mult században a mai napig halálos ellenségei a magyar-szumér rokonság gondolatának puszta megalomániás kultur-politikából... Miért kell nekünk magyaroknak előnyökért beállni tagadni olyan dolgokat, melyek tudományos szempontból megállják a helyüket, magyar nemzeti szempontokból pedig előnyösek? Miért?”* P. Pesti József: Mosolygó Bálint jegyzőkönyvéhez. Értesítő, Magyar Katolikus Missziós Központ, 13. sz., VI. évf., Buenos Aires, 1962, 43.

³⁷ Varga Andor levele Pestinek, New York, 1963. július 7.: *„A másik ügy elég kellemetlen, hogy t.i. egy magyar jezsuita felelős szerkesztésében jelent meg az a kérdéses lap cenzura nélkül s hogy meglehetősen furcsa dolgok voltak benne. Azt nem írja, hogy*

amelyre azonban tartományfőnöke, Varga Andor³⁸ írásban kért azonnali magyarázatot. A helyzet odáig fokozódott, hogy egy ideig még a dimissio³⁹ lehetősége is napirenden volt.⁴⁰ Pesti cikkei felkorbácsolták a kedélyeket a

a »Lelkipásztorotok« aláírással jelölt cikket Ön írta volna. Remélem, hogy nem, mert az tele volt olyan badarságokkal, amelyeket egy magyar jezsuitának nem szabad írni. (...) Irja: »Mi itt erősen nacionalisták vagyunk...« A keresztény határokat azonban meg kell tartani és Önnek, mint lelkipásztornak inkább moderálni kellene a kereszténytelen és faji tulzásokat, nem pedig még lovat adni alájuk. (...) Arra kérem, hogy minden politikai és nacionalista mozgalmtól a legszigorúbban tartsa Magát távol.»; JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti válasza Varga Andornak, Buenos Aires, 1963. augusztus 20.: „Amint írtam, hogy mit itt erősen nacionalisták vagyunk, s nem adjuk el magunkat semmiféle emigrációs-kommunista, szabadkőműves, vagy ezekkel kollaboráns csoportosulásoknak vagy törekvéseknek, hanem nemzeti hűségünket megtartva dolgozunk nemcsak az emigráció hanem a magyarság jövőjéért is, így neveljük az ifjúságot”, valamint „Ha Atyám olvasta cikkeimet, akkor nagyon csodálkozom, hogy azt írja, hogy badarságok vannak benne. Nagyon érdekelne, hogy mit tart badarságnak, ha ugyan foglalkozott valaha is hasonló kérdésekkel komolyan... Ir pl. rasszizmusról vagy faji kérdésekről. Azt hiszem, hogy azt nem tagadja, hogy vannak fajok. Azt sem, hogy mi az ural-altáji családhoz tartozunk. Ezt így tanultuk a nyelvi és történelmi és földrajzi tárgyokban odahaza és itt is. Ha mi is ezt mondjuk, semmi újat nem mondunk. Vagy talán van abban valami rossz, hogy miután mi pusztulásra szánt nép vagyunk és az európai népek ebben érdekeltekként viselkednek, s a többi velünk egyet alkotó népek ebben tökéletesen egyetértenek, akkor mi próbáljunk a mi családjunkhoz tartozók révén segítséget találni? Hát nem ezt teszik az európaiak és a belőlük származó népek is? Én őszintén szólva nem látok ebben semmi kifogásolni valót, sőt!”

³⁸ A Pestival levelezésben álló ún. Sectio II tartományfőnökök (a külföldön működő magyar jezsuiták előjárói): Reisz Elemér 1949. december 3-tól, Varga Andor 1955. szeptember 15-től, Héjja Gyula 1965. szeptember 15-től, Ádám János 1968. június 24-től, Hegyi János 1977. március 25-től.

³⁹ Dimissio: a rendből történő elbocsátás.

⁴⁰ JTMRL I.5.b Pesti József, Varga Andor levele Pestinek, h.n. 1963. augusztus 9.: „P. Generálisnak az a véleménye, hogy most már annyi évig húzódott a fogadalmainak az ügye, hogy most már nem lehet várni és halasztani a fogadalmakat. De mivel közben a helyzet nem változott és az eredeti probléma még mindig fennáll, sokkal jobb lesz, ha kéri a dimissiót, mert így a Társaság nem fogja végleg bekebelezni. P. Generálisnak is az a véleménye és én is azt gondolom, hogy sokkal boldogabb és megelégedettebb lesz mint világi pap.”; JTMRL I.5.b Pesti József, Varga Andor levele Pestinek, h.n. 1963. szeptember 5.: „Mindnyájunknak az volt a véleményünk a consultuson, hogy nemcsak az írásmódja, hanem a tartalma is olyan, ami a Társaság „aestimatio”-ját kisebbiti és nem ok nélkül keltett botrányozást sok emberben. Ehhez járul még hozzá, hogy civilek elég sokan tudják a mi cenzúra-szabályunkat és csodálkoznak, hogy a jezsuiták ilyen cikket átengedhettek a cenzúrán. Sajnos, a cikk sohasem ment át a mi cenzúránkon. [...] Az Ön javára és további problémák megelőzésére, nem látok más megoldást, mint hogy a magyar pasztorizációtól teljesen eltávolítsam. A buenos aires-i munkát a magyarok között tehát haladéktala-

magyar közösségen belül is. Mater Bodolai Margit Mária aggódó leveleiből megtudjuk, hogy erre az időre Pesti olyan szélső jobboldali irányultságú egyének hatása alá került, akikben nem csak ideológiailag talált társra, de akik támogatták is tevékenységét.⁴¹ Bodolai szittyákként aposztrofálva, e szélsőséges csoport vezéregyeniségeként Vass (Miklóst?) és azt a Vágó Pált⁴² nevezte meg, aki 1939-40 folyamán nyilas képviselőként tevékeny-

nul hagyja abba és adja át az a másik két papnak s a magyarokkal szakítsa meg az érintkezést.”

⁴¹ JTMRL I.5.b Pesti József, Mater Bodolai Margit Mária levele Ádám Jánosnak (aki ekkor a magyar jezsuita rendtartomány külföldi Sectiója főnökének titkáráként dolgozott a Fordham Universityn), 1963. augusztus 31.: *„A fölháborodás természetesen még nagyobb, mint az első cikknél, amit legalább nyíltan és egyenesen csinált. – A mi legnagyobb aggodalmunk azonban az, hogy félünk P. Pesti ..., s inkább fölládozza hivatását, nem hogy megálljon, vagy visszavonjon valamit. – Nem is tud megállni, s nem is vonhat vissza semmit, abba sem hagyhatja a fanatizmus harcát, mert a mögötte fölsereglett vakon szenvedélyes szittyák, egyre föbbre hajszolják, piszkálják önértétét, sértett kevelységét növelik.”*; JTMRL I.5.b Pesti József, Mater Bodolai Margit Mária levele Ádám Jánosnak, 1963. szeptember 6.: *„Valentin Alsinán, – a legszegényebb gyárnegyedében Bs. As-nak, ahol szinte kivétel nélkül szegény magyar munkások laknak, akik erősen hajlanak a kommunizmusra, – a középosztály és az osztály ellen mondott förmedvényeket pld: »ez a rothadt középosztály, melyet a mai magyar társadalom kiokádott magából...« Az eredmény az, hogy olyan hívük, akik tényleg a mise a és a prédikáció miatt mennének, föllállnak és kimennek a templomból. Nem egy fogadta meg, hogy inkább misére se megy, de ilyen beszédet nem bír hallgatni. Viszont megrögzött luteránusok, akik sose jártak misére, Bs. As. legtávolabbi részéről is elmennek, mert szittyá voltukat akarják kimutatni. – Ez a csoport valósággal isteniti a Páttert, biztatja, kiáll mellette. Állandóan küldöttségek mennek közülük az itteni Rectorhoz, hogy ez micsoda kiváló pap stb. Világos, hogy ezek után, az itteniek nem ismerik ki a helyzetet. Ezek szellemi vezére, ez a vén, szerencsétlen Vágó Pál, aki sajnos rendkívül intelligens, jó tollú, jó politikus, s akármilyen vadakat ír, mindig hat. Tájékoztatóul küldöm legutóbbi förmedvényt. Hihetetlen szuggesztív erejével ez tartja a körmei közt ezt a társaságot, elsősorban a Páttert, – mert szüksége van rá. – S a Pater ezt nem érzi, s nem ismeri el. – Pártjának állása azonban, mellette abszolút magabiztosság és merészség teszi. Nem fél senkitől és semmitől, nem hátrál vagy vonul vissza s beleköt mindenbe.”*

⁴² JTMRL I.5.b Pesti József Dátum, hely és szerző nélkül. A kézírás alapján Mater Bodolai írta: *„P. Pestinek a tragédiája foglalja le s mozgatja a háttérből minden gondolatomat. Rettenetes ezt nekünk elnézni Gáborbá’ hogy ez a különben olyan értékes ember, különben jó pap, hogy zuhan egyre jobban abba a szédületes végletekbe, ahová ezek a szerencsétlen Vágó-Vass (megjegyzés: nyilas államtitkár) fanatizált szittyák rántják. A legszomorúbb, hogy szerencsétlen cikkével egy olyan lavinát indított meg, az amúgy is megosztott coloniát annyira élesen egymás ellen fordította, hogy ezt még az 56.nak sem sikerült így annak idején. [...] H. Juhászék próbáltak vele beszélni rögtön a cikk után (H.J. Földényi, Tóthy, az öreg) s akkor mint ha hajlott volna. De mikor kijöttek tőle már ott várta őket a »másik csoport« Vassék (az öreg) (megjegyzés:*

kedett itthon, majd a nyilas rendszer ideje alatt először árkormánybiztos, majd pedig közellátásügyi államtitkár pozíciót töltött be. Vágó Pál aktív szerzője lett a 70-es évektől a Badiny kiadásában megjelenő Ősi Gyökérnek is.⁴³ Bodolai leírása szerint Pesti az 1962-es cikkének megjelenésének idejében még nem volt teljes mértékben elkötelezett ezen irány mellett, de a tartományfőnökeinek intése ellenére továbbra is a magyar-sumer rokonság elméletén dolgozott. Ahogy levelezéseiben is hangot adott neki, az ezzel való foglalkozást nem csak tudományos munkának, de egyben küldetésének is tekintette, bírálóit pedig hazafiatlannak és a magyarság ellenségének titulálta.⁴⁴ Az ezzel kapcsolatos gondolatai természetesen nem fértek össze a jezsuita szellemiséggel, éppen ezért publikálásukhoz új felületet kellett keresnie. 1973. október 6-án a Buenos Aires-i Rádio Antartida-ban közvetítették a magyar testvériséghez intézett beszédét. Ebben ugyan megemlékezett a szabadságharc vértanúiról, de egyúttal elővezette gondolatait a nemzeti ünnepek lélektani hatásáról is. Miközben a meglévő magyar nemzeti ünnepeket elemezte, azokat párhuzamba állította a helyi argentin ünnepekkel és megemlékezésekkel, majd végül arra a következtetésre jutott, hogy nem a vesztes történelmi eseményeket kell ezek középpontjába helyezni, hanem azokat a pozitív képet sugárzó pillanatokat, amelyekre egy nemzet büszkén emlékezhet. Beszéde második felében javaslatokat is tett az új ünnepek bevezetésére, amelyek a szumér-magyar azonosságot ünneplő Ősiség Napja/Ősi Műveltség Napja,⁴⁵ a turáni népek összetarto-

főnyilasok) s ennek eredményeként a következő vasárnap a Pater a templomban, a cikknél is durvább hangon beszélt, s még tovább ment. – S ez azóta állandóan így tart. Ez a szerencsétlen ember mostmár valósággal megszállottja »az eszmének«.

⁴³ Badiny Jós Ferenc szerkesztette kéthavonta megjelenő lap. Első számát 1973-ban adták ki Buenos Airesben.

⁴⁴ „De ugyanakkor amikor ravasz módon a szumér-magyar rokonság gondolatát igyekeznek nevetségessé tenni Kerecsendiék, egy nagyon komoly vétséget is elkövetnek személyek ellen: sértés magyar tudósaink ellenében. Bár kerülő úton de végeredményben és valójában dr. Bobula és társai véleményét, állításait és tudós személyét teszik nevetség tárgyává. S ez olyan súlyos valami emigrált életünk vadnyugati erkölcsi körülményei közepett is, hogy e fölött nem lehet egyszerűen napirendre térni! Ezért elégtétel jár – vagy pedig büntetés!” Pesti József: Mosolygó Bálint jegyzőkönyvéhez. Katolikus Missziós Központ Értesítője 6. (1962) 13. sz. 42. (JTMRL Rendtörténeti Könyvtár); JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Hegyi Jánosnak, Buenos Aires, 1977. augusztus 7-8.: „Amikor akármilyen zöldfülű zsidó kitalálhat bármit multjuk igaztalan és hamis dicsőítésére, nekünk még tudományos úton sem szabad keresni vagy bizonyítani valamit. Vagy legalább is fölkészülni arra hogy legyen komoly képzettségünk arra, hogy vélemény formálhassunk.”

⁴⁵ „Minden évben be kellene számolni arról, hogy mennyivel gyarapodott a szumér kutatóink és nyelvészeink száma és mit dolgoztak föl új érdekes anyagot az utolsó évben a szumér örökségből, a »kötéblák«-ból, stb. S ezen a napon a templomokban és istentiszteletek keretében is az ősi szumér imákból kellene imaszöveget

zását hirdető Turáni népek Ünnepe/Testvériség Ünnepe/A Faj Ünnepe, a hun-magyar és avar-magyar azonosságra emlékező Ősiség Ünnepe, illetve az Árpád-féle „harmadik” honfoglalásnak méltó emléket állító Honfoglalás Ünnepe lehettek volna. Pesti elképzelése szerint az ilyen jellegű ünnepekkel lehet a néplelket igazán felébreszteni és ezek tudják a magyarság számára az idegen osztályok által elvett nemzet- és öntudatot visszaadni. Pesti jól látta a nemzeti ünnepek jelentőségét, hiszen a politikai keretek között létrejövő állami ceremóniák olyan hagyományt teremthetnek, amelyek valóban képesek a csoportkohézió erősítésére, valamint arra, hogy segítségükkel egy csoport önmagát definiálja.⁴⁶ Pesti már nem élte meg, de a 2008 óta Magyarországon megrendezésre kerülő Kurultáj illetve Ősök Napja rendezvények szinte teljesen megfelelnek elképzeléseinek.⁴⁷

1974-ben Ádám János tartományfőnök is levelet fogalmazott meg Pestinek, amelyben kifejezetten a Badiny Jós Ferencsel való kapcsolatát kérdőjelezte meg, és utasította annak felfüggesztésére. Ádám nem nézte jó szemmel, hogy Pesti cikkei a Badiny által szerkesztett Ősi Gyökérben⁴⁸

összeállítani, hogy ugyanazokkal a szavakkal és gondolatokkal áldjuk dicsérjük a nagy Istent, ahogy ősünk tették – s ugyanazokkal a szavakkal kérjük támogatását, hogy nagysággal adott hivatást is betölthessük, általa.” P. Pesti József: Rádió-Beszédek Két Magyar Megemlékezés Alkalmából. Elmékedési anyag jó magyarok számára. Buenos Aires. 1980. (JTMRL Rendtörténeti Könyvtár)

⁴⁶ *Hobsbawn, Eric – Rangers, Terence: The Invention of Tradition.* New York, 1983. 263.

⁴⁷ A Jobbik Magyarországért Mozgalom 2013-ban terjesztette az Országgyűlés elé a Turáni Rokon Népek Napja határozati javaslatát (H/10346). Az OGY Határozat tervezett szövege összecseng Pesti szavaival: „*A Turáni Rokon Népek Napjáról. Az Országgyűlés figyelemmel a hun-utód turáni népek közötti etnográfiai, antropológiai, nyelvi, kulturális és genetikai rokonságra, valamint történelmi fontosságú kapcsolatainkra, a turáni testvérnépekre vonatkozó kutatások múltjára és napjaink fontos eredményeire [...] az Országgyűlés január 7-ét, Attila napját a Turáni Rokon Népek Napjává nyilvánítja.*” Az előterjesztés tárgysorozatba vételét az Országgyűlés 59 igen, 147 nem és 36 tartózkodás mellett elutasította. 2013. április 8-án azonban elfogadta a Finnugor Nyelvrokonsággal Rendelkező Rokon Népek Napjáról szóló határozati javaslatot (H/10160) 314 igen, 6 nem és 17 tartózkodás mellett.

⁴⁸ A lap előfizetéssel a világ minden táján élő magyar számára elérhető volt. 1980-ban hajópostával 15 dollárba, légi postával 20 dollárba került az előfizetési díj. Ugyanezen a felületen különböző magyarság tematikájú könyveket és tanulmányokat is meg lehetett rendelni. Egészen 1999-ig Badiny volt a lap szerkesztője, kiadója és tulajdonosa. A 27. évfolyam 3-4. számától a Miskolci Bölcsész Egyesület gondozásában jelenik meg, szerkesztését előbb Dr. Gyárfás Ágnes, majd halála után lánya, Tibold Szabina vette át. A Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Magánegyeteme Badinyt hazaérkezése után egyetemi tanszék létrehozásával bízta meg, ahol 1996-tól a mezopotámiai tudományok professzora címet nyerte el, 1997-ben pedig díszdoktori kitüntetést kapott.

jelentek meg.⁴⁹ Aggodalmának hátterében a rend jó hírének megőrzése állt, valamint az, hogy a Badiny által hirdetett „Magyar Vallás” a Katolikus Egyház ellen irányult, de láthatóan azt sem szerette volna, hogy Pestit és Badinyt egy táborba sorolják. Ádám utasításai alapján Pestinek meg kellett jelentetnie a helyi lapokban egy nyilatkozatot, amelyben elhatárolódik mind Badinytól, mind pedig vallási mozgalmától, továbbá nem jelentetett volna meg cikkeket a továbbiakban Róma ellenes lapokban, valamint okulva a korábbi esetekből minden „*Magyar Vallással*”, hittel, történelemmel és politikával foglalkozó írását előzetes cenzúrára kellett volna Ádámnak megküldenie. Erre válaszolva Pesti nem firtatta tovább elméleteit, csupán afelől érdeklődött, hogy a hivatalos állásfoglalásával kapcsolatos szöveget melyik újságban lenne érdemes közölni, valamint ígéretet tett, hogy a „*Magyar Vallásról*” szóló, valamint a rádió-konferenciájának szövegét hamarosan összeállítja és megküldi.⁵⁰ A nyilatkozatát végül 1975 áprilisára fogalmazta meg, amelyben leszögezte, hogy egymástól elválasztva kezeli hitbéli meggyőződését és a tudományos kutatását, továbbá hogy a „*Magyar Vallással*” nem azonosítja magát. Nem tudni, milyen indíttatásból, vagy kinek a ráhatására, de ebben az időben P. Ismael Quiles eljuttatta Ádám Jánosnak Badiny El milagro sumero című munkáját, aki nyomban továbbította véleményezésére a művet a jezsuita Fordham Universityn oktató magyar jezsuita Charles Serei antropológia professzornak.⁵¹ Serei

⁴⁹ JTMRL I.5.b Pesti József, Ádám János levele Pestinek, New York, 1974. november 26.: „Buenos aires-i látogatásom alkalmával már kifejeztem nézetemet, hogy nem helyeslem, hogy Badiny Jós Ferenc lapjában, az Ősi Gyökerben jelennek meg írásai, s kértem, ne engedje, hogy ez folytatódjék. Erre Ön meg is ígérte, hogy nem engedi, hogy a Magyar Vallás c. cikkének második részét leközzölje Badiny. A probléma azonban az, hogy már így is sokan, itt Észak-Amerikában is, Atyát Badiny irányával azonosítják, csupán azért, mert Atya írásai Badiny lapjában megjelennek. Azt ők nem tudják, hogy ezek az írások nem cikkeknek készültek, sőt Atya engedélye nélkül jelennek meg. Tekintve, hogy Badiny »Magyar Hit« mozgalma nyilvánvalóan a Római Katolikus Egyház ellen irányul, nem engedhetjük a Társaság jó nevének érdekében, hogy egy jezsuita nevét azzal asszociálják azáltal, hogy jezsuita nevével ellátott írások jelenjenek meg a mozgalom lapjában.”

⁵⁰ JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Ádám Jánosnak, Olivos, 1974. december 30.: „Ami a Jós mozgalmát és az én cikkeimet ill. rádió konferenciámat illeti: hamarosan összeállítom a szöveget és elküldöm. Most még az év-végi és év-eleji ünnepeken kell túllennünk. Ami a publikációt illeti: az itteni újság kb. 300 előfizetőnek megy – az én Missziós Értesítőm kb. 1.500 családnak megy, s a legközelebbi számunk március elején fog megjelenni, amikor itt megindul az élet a nyár után. Nem jobb ebben közölni? Ezt minden katolikus család megkapja itt – az újságot viszont liberális társaság olvassa, azt sem tudom hogy kik.”

⁵¹ JTMRL I.5.b Pesti József, Charles Serei S.J. (associate professor of Anthropology, Fordham University) levele Ismael Quilesnek, New York, 1975. július 12.: „This book of Prof. Badiny contains some interesting features. However, the theory of the

válaszát másolatban Pesti is megkapta, amellyel közvetve, feltehetően a kérdés tudományos szempontú megközelítésével akarták megismertetni feljebbvalói.

1975-ben vetődött fel annak az ötlete, hogy a sumerológiával kapcsolatos tudását felsőfokú oktatási keretek között is elmélyítené, azonban életkorára hivatkozva ekkor még nem kapta meg erre az engedélyt.⁵² Pesti érteni vélte a helyzetet, azt vezetőinek a dicső magyar őstörténelem iránt érzett érdektelenségével magyarázta.⁵³ Egy kiskaput találva a 20 éve tartó pasztorációs tevékenysége miatt annum sabbaticumhoz⁵⁴ folyamodott, amit 1976 elején meg is kapott, de mégsem tudott ekkor elutazni. Elutazását hátráltatta az argentin állampolgárság megszerzése, a tartományfőnökével folytatott lassú levelezés, valamint a helyi politikai-gazdasági helyzet is. Még 1980 elején is csak az egyéves sumér tanfolyamon történő részvételi szándékáról írt.⁵⁵

A tiltás ellenére Pesti nem szakította meg Badiny Jós Ferencsel munkakapcsolatát. Ezt jól mutatja, hogy 1978-ban közös szerkesztésükben jelent

Hungaro-Sumerian relationship being so problematic, and the results of related research so questionable, they can hardly give a solid basis to scientific theory. Unfortunately, encouraged by pratentious works on this subject, some Hungarian groups in the USA, Canada and South America consider this theory as scientifically proved, and spiritually as a sorte of new gospel."

⁵² JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Ádám Jánosnak, Olivos, 1975. május 25.: „Szeretnék mindenképen és minél előbb a Biblikumba kerülni szumerológiát tanulni és azzal kapcsolatos kurzusokat hallgatni. [...] Az ügy megérdemli a munkát: kevés szumerológus van az egész világon és az Egyházban is – viszont engem a magyar kapcsolat miatt érdekel, s így nem olyan borzasztó rideg a tanulmányi ügy. Így lesz egy jó szumerológus – és annak magyar kérdése is lesz döntve tudományosan. [...] Most még könnyen tanulok 4-5 évet, azután meg tudományosan dolgozom a folkészültségem alapján akár szövegek megfejtése, akár kiértékelések és történelmi összefüggések terén a szövegek eredményeképen."

⁵³ JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Hegyi Jánosnak, Buenos Aires, 1977. augusztus 7-8.: „Kértem 1975 elején P. Ádámtól levélben, hogy engedjen Rómába menni szumér bienniumot végezni és a doktorátust letenni, melyhez minden megvolt csak a tézis védelme hiányzott, s melyet a Vatikáni Zsinat után immár lehetséges megvédeni... P. Ádám erre azt válaszolta, hogy az ug. prov. konzultus elé viszi a kérdést. Majd annak megtörténte után azt írta, hogy az általános vélemény az, hogy ilyen tanuláshoz már öreg vagyok... Öreg ám az öreganyjuk... P. Ádám is és a többi »stabil és súlyos« személyek is írtóznak még a gondolatától is, hogy sikerüljön esetleg valami dicsfényt találni őstörténelmünk javára..."

⁵⁴ annum sabbaticum: kutatóév

⁵⁵ JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Hegyi Jánosnak, Buenos Aires, 1980. március 30.: „Szóbelileg bizonyára említették felőlem azt is, hogy a római tanévkezdés idején – amikor mi már befejeztük itt a tanévet – szeretnék egy szumér-tanfolyamon részt venni a Biblikumban, hogy tökéletesítem magamat egy szemeszteren át."

meg a Történelmi igazság Dácia – Transilvânia – Rumania és Magyarország tárgyában – A magyar kisebbség helyzete a mai Rumániában című munkájuk. A kötetet a Magyar Származású Egyetemi Tanárok és Akadémikusok Társasága adta ki. Erre reagálva a Buenos Aires-i Magyar Hírlapban Lomniczy József Pesti páter működése címmel cikket jelentetett meg, amelyben írásuk célján és tartalmán túl a Badinnyal való kapcsolata miatt is kérdőre vonta a jezsuitát. A válasz nem sokat váratott magára. Pesti nyomban elítélte Lomniczy írását, ugyanis abban a magyar múlt gúnyolását vélte felfedezni, amelyet egyenlővé tett az idegen érdekek kiszolgálásával.⁵⁶ A későbbiekben rendre megtaláljuk Pesti cikkeit, vagy épp könyvajánlóját az Ősi Gyökérben. 1980-ban a karácsonyi lapszám ajándék melléklete volt a Kiss-lapok 8. száma, amely Pesti rádióbeszédeit tartalmazta,⁵⁷ 1982-ben pedig a Mit akartok az ős-történettől? című munkája jelent meg.⁵⁸ Az írást

⁵⁶ „*Ami pedig utolsó kérdését vagy vádját illeti: hogy miért működtem közre Jós Ferencsel az Erdély védelmében írt füzetben – arra csak annyit válaszolok, hogy magyar érdekből, akár a földre szállt ördöggel is összefognék – pláne ha olyan nagy magyar érdekről van szó, amelyet jelent Erdély több milliós magyarsága és területe – mely nagyobb mint a mai Magyarország...! De mindentől függetlenül is kérdezhetjük: valóban olyan borzasztó valaki az a Badiny Jós Ferenc, ahogy azt ecsetelni igyekszik az újságíró-szerkesztő? – Ha ugyanis mindent összeszedünk a szerkesztő vádaskodásaiból, és azokat egybevetítjük: akkor eredményben csak egyetlen valami marad, mint alapvető vád – hogy t.i. Badiny Jós túloz... Túloz a magyarság-kérdés terén – mert pl. vallási síkon is »magyar hit«-ről beszél és ír, stb... Azonban: egy túlzó szeretetben – magyarság-szeretben – van orvosság, lehet segíteni és javítani... Sokkal nehezebb az eset az ellenkező véleletnél – ahogy azt főntebb kifejtettem önről és magatartásáról... Ezért van az, hogy Jós Ferencsel össze tudok dolgozni sok mindenben – míg önnel ez számomra nem lehetséges. Főképpen mostantól kezdve, hogy ilyen világosan kimutatta lelki világát...” P. Pesti József: Pesti páter működése. Észrevételek egy konferencia körül. Buenos Aires. 1978. 3-4. (JTMRL Rendtörténeti Könyvtár)*

⁵⁷ Rádió-Beszédek Két Magyar Megemlékezés Alkalmából. Elmékedési anyag jó magyarok számára. Ősi Gyökér Kiadása, Buenos Aires, 1980. Rádióbeszéd: Beszéd Szent László Napjára, elmondva: 1978. június 27-én, tárgya: Az ezredik év körüli történeti események Magyarországon és azok kiértékelése; Beszéd Október Hatodikára, elmondva: 1973. október 6-án, tárgya: Magyar Nemzeti Ünnepeink. A Kiss-lapok 8. száma az egyik előfizető, a Felsőöry család 300 dolláros támogatásával valósult meg. Az Ősi Gyökér lapszámaiban minden alkalommal beszámoltak a támogatókról. Ebből kiderül, hogy nem csak a sajtóalapot, de a taníttatási alapot is lehetett támogatni. Utóbbit a gyermekek magyarul tanítására fordították. Ezt volt hivatott jelképezni a következő újságban elhelyezett mondat is: „*A mai materializmus dollárja úgy változik át »TUDÁSKINCCSÉ« ha a FIATAL TESTVÉREINK TANULÁSÁT ELŐSEGÍJTÜK.*”

⁵⁸ „*A legelső tény, melyet mondavilágunk számunkra kijelent vagy meghatároz az az, hogy nekünk magyaroknak a hunokkal együtt, Nimród volt az ősatyánk, vagyis az ő leszármazottai vagyunk – és így Mezopotámia volt népeink őshazája, legalább Kr.e. őtezertől számítva már. – Ennek következtében megkaptuk a választ az első nagy kér-*

közlő Történelmi Füzetek, de akár maga az Ősi Gyökér lap is fontos produktumai voltak a magyar-sumer nyelvrokonítási közösségnek, valamint az ehhez kapcsolódó, vagy ebből kifejlődő „Magyar Vallás” mozgalomnak. Pesti hagyatékában megtaláljuk a hívőkkel folytatott levelezéseit, amelyekben ezen Történelmi Füzetek és egyéb kapcsolódó írárok postai úton történő eljuttatásáról győződhetünk meg.⁵⁹ Pesti feljegyzései között találjuk azt a listát is, amelyből kiderül, hogy Badinnal milyen könyveket cseréltek egymás között; míg Jósnál a Botosáni Golgota és a Régi sumér feliratok könyve, addig Pestinél a Nimród-füzet volt kölcsönben.⁶⁰ Az Ősi Gyökér oldalain nyomon lehet követni együttműködésük további színtereit. 1982-ben közösségük egyik tagját temetésén családja kifejezett kérésére Pesti és Badiny közösen búcsúztatták, amelynek szavait a havilap is közölte.⁶¹ De azt is megtudjuk, hogy közös erőfeszítéssel próbálták elérni a Buenos Aires-i egyesületeknél, hogy a városban Árpád-napot rendezzenek, ám sikertelenül.⁶² Az aktív együttműködésnek köszönhetően Pesti jól ismerte Badiny munkáit, és az azokban foglaltakkal is azonosulni tudott. Ezt láthatjuk például egy leveléből, amelyben tartományfőnökét arról igyekezett meggyőzni, hogy járjon közben az Universidad del Salvador kutatócso-

désre az őstörténelem terén: kik is vagyunk mi magyarok? – és honnan származunk? Ezzel a vita le van zárva.” P. Pesti József S.J.: Mit akartok az őstörténettel? P. Pesti József kultúr-történeti előadása, melyben elemzi és kifejti a legégetőbb magyar sors-kérdést. In: Ismeret-terjesztő Történelmi Füzetek. Szerk. Badiny Jós Ferenc. (1982) 7. sz. Buenos Aires. 36. (JTMRL Rendtörténeti Könyvtár); „Vagyis – amikor mi hunok, majd mi magyarok megérkeztünk Európába, hogy birtokba vegyük – s amit most mondok, azt mind a Tarih-i Üngürüs adatolása alapján mondom – a gondviselés által már régen megismerttetett és nekünk szánt és ugyanolyan nyelvet beszélő rokon-nép által lakott Kárpát-medencét, mi akkor sem voltunk kultúrát-vesztett nomád-népek, hanem mint ősi kulturának örökösei és mindvégig birtokosai – ápolói érkeztünk meg, azért hogy letelepedjünk.” P. Pesti J.: Mit akartok i. m. 45–46.

⁵⁹ Jézus Társasága Magyarországi Rendtartományának Levéltára, személyi hagyatékok, Pesti József 1919-1997. (A továbbiakban JTMRL IV. 208) Csontos Péter üzenete Pestinek levelezőlapon, Budapest, 1988. december 8.: „Mélyen Tisztelt Pesti atya! Köszönettel értesíthetem, hogy dec. 1-én kelt levelét most dec. 20-án megkaptam. Különösen megörültem, mert az egyetlen visszajelzésem Argentínából, – nem kaptam eddig választ B.J. Feri bácsiéktól és Toronyi Etelkától sem! Egyidejűleg most írok mindhármójuknak és egyuttal jelzem Önnek, hogy a feladott »Tört.Füzetek 4-5« címmel jelzett kiadvány nem érkezett meg eddig... Gondolom ez a KIS LAPOK 5. sz. füzete lesz, mert azt kértem. [...] Jahn B.urnak átadtam a megküldött Tarih-i Üngürüst... Ez is jó lenne nekem is, ha Önnek nem lenne nagy teher... Ezen kívül kérném szépen /mivel argentinai/ Dr. Pósfay Pongrácz: Adalékok a Szent Korona történetéhez c. könyvét ha Pesti atyának módjában áll beszerezni.”

⁶⁰ JTMRL IV.208.

⁶¹ Ősi Gyökér 10. (1982) 6. sz. 2.

⁶² Ősi Gyökér 14. (1986) 3. sz. 76.

portjának hesseni kitelepülésében, hogy ott helyszíni tanulmányt és szimpóziumot rendezzenek a kastély Árpád-kori gobelinjén látható oroszlánok kapcsán. Légipostán egy ezzel kapcsolatos tanulmányt is eljuttatott Hegyi Jánosnak a helyzet könnyebb megértése végett, ami minden bizonnyal Badiny 1979-es *Az Ister-Gami oroszlánok titka* c. könyve lehetett.⁶³ Közös munkájuk közt érdemes megemlíteni még az 1985-ben kiadott Magyar Bibliát, amelyet szintén együtt szerkesztettek,⁶⁴ és amely kapcsán Pestinek ismét sikerült kivívnia előljáróinak nemtetszését.

Már az Ősi Gyökér 1975-ben megjelent 3-4. számainak borítóján a „*Magyar Vallás*” szimbolikáját alapul vevő, Mór József festőművész által készített képet pillanthatunk meg.⁶⁵ A borító belsején megkapjuk a pontos képleírást is, amely segítségével könnyebben értelmezhetővé válnak annak részletei, és némileg a „*Magyar Vallás*” alapjaira is utalást találunk:

„*Ősi Mah-Gar nép temploma, amit a Biblia a »magaslatok templomának« mond, ahol azok imádkoznak, akik »szekérről harcolnak... kiknek szülőföldje Káldea.« (Ezékiel 23, 15.) Az ősi nyelvet, az ősi szokásokat a Bau-Dug-Asan (Boldog Asszony)⁶⁶ hét ünnepét⁶⁷ is a Magyar Föld Népe (Para-Su-Tu) őrizte meg, aki JÓ PÁSZTORKÉNT »SZÚRT« visel, ami*

⁶³ Badiny már 1967-ben a 27th International Congress of Orientalists konferencián tartott *Altaic Peoples' Theocracy* című előadásában beszélt az esztergomi királyi kápolnát díszítő oroszlánmotívum sumer eredetéről, és ugyanerre az évre datálható *A megtalált magyar őstörténelem* című jegyzete is, amelyben szintén a romkapolna oroszlános képét magyarázza a sumer forrásokon keresztül. Badiny szerint, a magyarok sumér ősei a Boldogasszonyhoz imádkoztak, amelynek bizonyítékát nemcsak Esztergomban fedezhetjük fel, hanem a tatárlakai leleten is. Demokrata, 2004. április 1.

⁶⁴ Magyar Biblia Badiny Jós Ferenc és Pesti Páter kutatásai szerint, 1985. A borítón olvasható pontos címe: *Káldeusok szerinti Magyar Biblia, mely a Magyaroknak a Könyvek Könyve és az Énekek Éneke*.

⁶⁵ Az Ősi Gyökér 1985-ös 1-2. számának és az 1988-as 1. számnak szintén ez a borítója, de ott már nincs képmagyarázat a belíveken.

⁶⁶ Bobula Ida megállapította, hogy három szógyököt találhatunk a sumer nyelvben, amelyből a boldogasszony szavunk kialakulhatott, ezek pedig a következők: BAŰ=élelemadó, DUG=jóságos, ASAN=istennő, uralkodónő. Gosztanyi Kálmán etimológiai szótárában a bau-dug szóösszetételt a magyar bódog/boldog szavakkal azonosította.

⁶⁷ A Magyarok Országos Gyűlése Kunszentmiklós-Böszörmény pusztán állította fel meg a Hétboldogasszony Hajléka névre keresztelt, nomád jurtára emlékeztető építményt, amely szakrális térként hét darab ágasfán jelenítette meg a Földtöltő-, Gyertyaszentelő-, Gyümölcstöltő-, Sarlós-, Nagy-, Kis-, és Olvasós Boldogasszonyt, amelyek egy kettős keresztet tartó ágasfát vettek körül. Az építményben egyszerre szerepeltek természeti jelenségek (Nap, Hold), a magyar népi vallásosság (Boldogasszony/Szűz Mária), a magyarok ősi hitvilága (életfa), valamint a történelmi keresztény egyházak szimbólumai (kettős kereszt), majd az itt lebonyolított

ősi nyelvünkön is „szűr” (DSL. 536/321.) és „ünneplő-ruhát” jelent. Vegyének hát magatokra „JÓ PÁSZTOROK” ősi hagyományaink díszét, a „cifra-szűrt” s álljatok - az Úr Igéjét hirdetve - a Magyar Lelki Feltámadás Magaslatának Templomkapujába. Győz a Magyar Hit!”⁶⁸

A Badiny-féle „Magyar Vallás” alapvetően azt az egyházat utasította el, amely szerinte Szent István idejétől fogva egészen Trianonig német-római egyházi és világi szövetségként a magyarokat akarta elpusztítani. A történelmi keresztény egyházak judeokeresztényként való aposztrofálása meghatározó gondolat ezen szubkultúra számára, hiszen az izraelitákkal való ellentétet minden alkalommal hangsúlyozzák, amikor nézeteik bírálataira kerül sor. Ez a fajta elutasítás magában hordozza a sumerok sémiták által történő meghódítását, ahogy azt a 19–20. századi nyelvészeti vitákba kevert antiszemita hangvételt is, amely a kommunista hatalomátvételt követően csúcsosodott ki igazán a tengeren túl. Ennek a vallásnak számos eleme van, kezdve a sumer rokonságtól, Jézus pártus – vagyis magyar – származásán át, egészen az esztergomi kápolna oroszlánján látható ékírással jelekig. Meghatározó része még – amelyre utalást az Ősi Gyökér borítókép magyarázatában is találhatunk – a Boldogasszony kultusz. Ennek elterjedése feltehetően Szűz Mária Patrona Hungariae-ként való megjelenéséhez köthető, azonban a „Magyar Vallás” képviselői csupán a Boldogasszony, illetve a Babba Mária elnevezéseket alkalmazzák rá, amely szavak mögött ugyancsak sumer eredetet véltek felfedezni.⁶⁹ Mivel véleményük szerint a magyar kereszténység fordulópontjának a kereszténység Szent István általi felvétele tekinthető, ezért mozgalmukkal az ezt megelőző idők hitvilágát akarják visszahozni. A „Magyar Vallás” nem csak ellenállási szimbólumként, de egyfajta ellenkultúráként is értelmezhető, amely akár kitalált hagyományok révén is, de újraértelmezi a nemzeti identitást, és a magyar nemzet összefogását, illetve annak felemelkedését vizionálja. A jelenséget keresztény-újpogány szinkretizmusként definiálhatjuk, amely ugyan a keresztény tanításokat elfogadja, de azokat idegen kultúrákból vett gyakorlatokkal egészíti ki.⁷⁰

Pesti hagyatékában megtaláljuk a Magyar Vallás című kéziratát, amelyben magyarázattal igyekszik szolgálni az „Ősi Gyökérben” leírtakra.⁷¹ A cikk megjelenését azzal egészítette ki, hogy az valójában egy konferencia

szertartások során további, más kultúrákból átemelt hagyományokat és szokásokat alkalmaztak.

⁶⁸ Ősi Gyökér 3. (1975) 1-6. sz. belső borító

⁶⁹ *Povedák István*: Láthatatlan határok: A keresztény – újpogány szinkretizmus In: Povedák, István; Szilárdi, Réka (szerk.) Sámán sámán hátán: A kortárs pogányság multidiszciplináris vizsgálata. Szeged, 2014. 55–77. 62.

⁷⁰ *Povedák I.*: Láthatatlan határok i. m. 56.

⁷¹ Ősi Gyökér 2. (1974) 2. sz. 46-54. A Magyar Vallás. Rev. Padre Pesti József S.J. előadásának hangszalagfelvétele. Az előadás elhangzott Buenos Airesben, 1974. március 20-án a Turáni Népek Érdekközössége Magyar Tagozatának rendezésében.

előadás szövegének szó szerint legépelt változata, amelyből például lemaradt a „*Magyar Vallás*” előtt és után álló idézőjel. Ez okozhatta a félreértését és a nemtetszését főként azoknak a személyeknek, akik a „*Magyar Vallás*” kérdéséhez amúgy is szkeptikusan álltak.⁷² A havilapban megjelent írás elején valóban leszögezte, hogy az előadásban a turáni népek és a kereszténység viszonyát, illetve kapcsolatait vizsgálja és nem pedig az ősmagyar vallásról beszél. Azt is kiemelte, hogy ez a vizsgálat a magyarok szempontjából történt, ami sokkal inkább egy történelmi szintézisnek, mintsem egy bibliamagyarázatnak tekinthető.⁷³

Még 1981 nyarán, Pesti európai körúton járt, amely során híveinek többek között a magyar őstörténetről is előadásokat tartott. Elöljárói ezt nem tartották szerencsésnek, mert úgy vélték, hogy a Pesti által hirdetett elgondolásokat a közönség könnyen a jezsuitákra is vonatkoztathatja. Hogy ezt megakadályozzák, belátták, hogy egyszerűbb engedélyt adni a sumerológiai továbbképzésre, amely nem csak Pesti időszakos eltávolítását jelentette volna, de azt is remélhették tőle, hogy a tudományos munka nála is egyfajta paradigmaváltást eredményezhet.⁷⁴ Ebben az időben Pesti már maga is tanított az Universidad del Salvadorban, ahol 1980-tól az egyetem Keleti Iskolájának tanszékén az Közel-Kelet átfogó történelme című tárgyat oktatta.⁷⁵

A „Magyar Vallással” kapcsolatos aggodalmak nem ültek el a renden belül. 1983-ban a Katholikus Magyarok Vasárnapja című ferences lapban Nemzetiszinű pogányság címmel egy olyan cikket közöltek, amelyben Pestit a „Magyar Vallás” főpapjaként írták le. A cikk idézését az adta, hogy

⁷² JTMRL I.5.b Pesti József, Magyar Vallás, dátum nélkül: „*Én itt kizárólag a kereszténységről fogok és akarok beszélni – és arról hogy őseinknek milyen különböző viszonya lehetett a kereszténység összetevőiből annak létrejötté előtt és után... Semmi más engem nem érdekel. [...] Én tehát csak kereszténységről akarok tudni – és semmiféle vallásalapítás kérdéssel nem foglalkozom és nem vagyok kapcsolatban. A kereszténység és a magyarság őseinek a kapcsolatával tudományosan foglalkozom – ami viszont rendkívüli módon érdekel engem, mert a kérdés hihetetlenül érdekes és sok tény van ott a por alatt elrejtve és elfeledve. S az is kereszténységünk és magyarságunk javára. Éppúgy mint a szumerológia terén.*”

⁷³ Ősi Gyökér 2. (1974) 2. sz. 46–54.

⁷⁴ JTMRL I.5.b Pesti József, az 1981. július 8-án Torontóban tartott konzultus jegyzőkönyvéből, 5. o.: „*Mindenképpen lovat ad a »Magyar Vallás« művelői alá és ezzel sokat árt a mieink munkájának. Két dolgot ajánlanék: Menjen el Rómába tanulni egy évre, hogy képzett emberek között megalapozottabbá tegye elméleteit (Könnyű a félművelt embereket lehangolni Főpapi stílusban). – Gondolja meg hogy elméletei túl közel vannak a »Magyar Valláshoz« ezért kérdéses, hogy azokat mint jezsuita hirdeti.*” Az egyetemi tanulmányairól nem találtam további adatot hagyatékában, mindössze a Pontificum Institutum Biblicumtól érkezett levél olvasható 1981-ből, amelyben további információt kérnek tanulási céljairól.

⁷⁵ P. Pesti J.: Önéletrajz i. m. 325.

szerzője nem csak részt vett 1982-ben a Torontóban megtartott Magyar Világkongresszuson, ahol Pesti előadását meghallgathatta, de a páter e cikk megjelenése után nem sokkal épp Clevelandbe látogatott az Árpád-nap és a honfoglalási emlékünnepegy alkalmából. A jezsuita előjárókat nemcsak az zavarta, hogy továbbra is egy lapon említették rendjüket a „*Magyar Vallással*”, hanem az is, hogy nem tudták, hogy Pesti nézeteit milyen fórumon és formában fogja érkezése után előadni.⁷⁶ A Dunai Ákos tollából származó cikkekre nemcsak a jezsuiták figyeltek fel, hanem az Ősi Gyökérben publikáló írók is. Az egyik ilyen írás névtelen szerzője felháborítónak találta, hogy míg a tapsok között színpadra lépő Pesti szereplését botrányosnak nevezte Dunai, addig a torontói magyar tanszék vezetőjének, Bisztray Györgynek revíziót elutasító állásfoglalását már nem. Megerősítette Pestinek azon korábbi állásfoglalását is, miszerint ő nem az ősmagyar hitről beszélt, hanem sokkal inkább a magyar nemzeti öntudat feltámadásának szükségességéről. A szerző ráadásul még párhuzamot is vont Pesti és II. János Pál gondolatai között, aki szintén a nemzeti összefogásban és egymás szeretetében látta a kereszténység fennmaradását.⁷⁷ Szintén e cikke reagálva tették közzé Badiny felhívását, amelyben ismertette a „*Magyar Nemzeti Vallásmozgalom*” tartalmát és célkitűzéseit,⁷⁸ kiegészítve egy Pes-

⁷⁶ JTMRL I.5.b Pesti József, F.R. Stephen Babos S.J. (az észak-amerikai magyar jezsuiták előjárója) levele Hegyi Jánosnak, New York, 1983. április 8.: *„Felmerült hogy esetleg én hívjam föl Pestit és értesítsem a cikkről – nem tettem, mert Ő nem jelentkezett nálam, és úgyis odaadják neki a cikket a magyarok. Esetleg állítsuk le? Ezt se tehetem, mert esetleg tőled kért engedélyt, meg az ilyen leállítás semmit se érne egy olyan makacs embernél mint Pesti. Nagy Feri nyílt levelet ajánlott amiben kérjük, hogy vonják vissza a rágalmakat. Erre is nemmel válaszoltam, mert nem akarom azt a benyomást kelteni, hogy Pesti nézeteivel megegyezünk.”*

⁷⁷ Ősi Gyökér 11. (1983) 3. sz. 92–94.

⁷⁸ MNV tartalma és célkitűzései: 1. A MNV. tiszteletben tartja mindenki vallási felfogását és csakis azokra a felvilágosodott és magasabb szintre fejlődött Magyar Testvérekre és az ő közösségükre számít, akik önmagukban már felismerték magyar hivatásukat. Kizárólag azokra, akik a Teremtő azon rendelkezéseit, hogy MAGYAR TESTBEN láttak napvilágot – Istenünk nagy akaratának minősítik és ebben az akaratban megnyugodva – Istennel élve – hivatásnak érzik és tudják a magyar család és a Magyar Nemzet szolgálatát. 3. Ne nevezzenek „pogánynak” minket, mert mi a názáreti Jézus tanításait követjük. E tanításokból nagyon sok nincs benne az Új Szövetségnek nevezett evangéliumi írásokban, hanem azok a kéziratok tartalmazzák, amelyeket a régészet talált meg és a történelemszemlélet emelt ki. 4. Hirdetjük és bizonyítjuk, hogy a názáreti Jézus Urunk emberi teste nem származott a zsidóságból. Dávid fia sem volt, hanem Gallileai. 5. A názáreti Jézus Urunk Édesanyját – a TEREMTŐ fogalmába foglalt ősi szűzanyának – a Magyarok BOLDOGASSZONYÁNAK – megtestesülését tiszteljük. Ez a BOLDOGASSZONY-HIT és JÉZUS-HIT kísérte Árpádi és Attila-i őseinket és

tit védő cikkellyel.⁷⁹ Ebben kijelentette, hogy Pesti nem tagja a vallási mozgalomnak, valamint, hogy jezsuitaként csupán tudományos szempontból kapcsolódik mozgalmához. Pesti a 80-as években sokat utazott külföldre őstörténeti előadásai miatt, így 1988-ban Clevelandben a II. Nagy Szittyai Történelmi Világkongresszuson is fellépett Előterjesztés a Magyar őstörténet tárgyalását illetően az írók és a történészek részéről címmel, amelyről az Ősi Gyökér ismét részletesen beszámolt. Előadásában felhívta a hallgatóság figyelmét annak fontosságára, hogy a finnugor elmélet elvetése miatti őstörténetben keletkezett űrt azonnal be kell tölteni, hiszen gyökér nélkül elveszik a nemzet.⁸⁰ Pesti a 90-es években láthatóan már kevésbé volt aktív, bár önéletrajzából kiderül, hogy hazatérése után is a magyarság eredetének kutatásával foglalkozott.⁸¹ Ebben az időben az Ősi Gyökér csupán születés- és névnapja alkalmából említette a nevét.

Összegzés

Badiny Jós és Pesti az emigrációba szakadt Buenos Aires-i magyarság nemzeti lelkületben igen szélsőséges nézeteket valló csoportjának szellemi vezetőiként tevékenykedtek a 60-as évektől fogva. Bár a központ az argentin főváros volt, Badiny mégis egy olyan hálózatot épített ki, amely az egész világon képes volt összekötni az alternatív⁸² magyar őstörténelmi elméletekre nyitott személyeket. A kommunista rendszer elől menekülve, és az otthon maradtak sorsát látva akár a túlélők büntudata is gyengíthette tisztánlátásukat. Ez számíthatott saját „felfedezéseik” fontosságának túlhangsúlyozásában, amely könnyen a kognitív disszonancia spiráljába taszíthatott bárkit, aki egyéni elképzeléseit egy ideológiai-politikai harc-tér szellemi csatarendében kívánta bevetni. Az emigráns magyar értelmi-

ezért mondják a régi nyugati írások azt, hogy már a „*hunok is keresztények voltak*”. Ősi Gyökér 11. (1983) 3. sz. 94–95.

⁷⁹ „9. Pesti József jezsuita atyának a MNV.-hoz semmi köze nincs. Ő fogadalmas jezsuita és rendjének egyik legjobban minősített tagja. A Vele való együttműködés nem vallási, hanem történelemtudományi síkon lehetséges csak, mert ő katolikus hitének rendelkezéseit pontosan betartja. Papi hivatásának példás teljesítése mellett azonban nem feledkezik meg arról, hogy Magyar földön született, Magyar édesanya szülte, anyanyelve magyar és magyar származását épp olyan hittel és szeretettel vallja, mint az ő egyházfője – Szentatyája – II. János Pál pápa is a saját – lengyel – népének és nemzetének hírséges fia – még a pápai trónon is.” Ősi Gyökér 11. (1983) 3. sz. 95.

⁸⁰ Ősi Gyökér 16. (1988) 5. sz. 116.

⁸¹ P. Pesti J.: Önéletrajz i. m. 326.

⁸² Az alternatív jelző a magyar nyelvtudományban a dilettáns szó tartalmával vetethető egybe, ugyanis az alternatív nyelv kutatók nem ismerik a történeti-összehasonlító nyelvtudomány módszertanát, valamint az általános nyelvészet alapszabályait sem. Brogyanyi Béla: A magyar alternatív nyelv kutatás és ideológiai háttere. In: A nyelvrokonságról. A török, sumer és egyéb áfium ellen való orvosság. Szerk. Honti László. Budapest. 2010. 49.

ségnek különösen nagy szüksége volt az identitás megőrzésére, amely az anyaországgal való szerves kapcsolat híján jórészt emlékekből és idealizált elképzelésekből táplálkozott.

A különböző társadalmi rétegek önmeghatározásául a kollektív identitás szolgált, amely mindig egy konstrukciónak az eredménye. Ez a bizonyos konstrukció, vagy sokszor reprodukció hozza létre a múltat és dönt arról, hogy a közös emlékezetbe mely elemek és mely értelmezések nyerne felvételt a csoport igényei, céljai vagy akár reményei szerint.⁸³ Ezt a konstruálást figyelhetjük meg Badiny életútjában, amelyhez idővel Pesti páter is csatlakozott, aki pozíciója, valamint teológiai és filozófiai képzettsége révén az elméletek kidolgozásában, valamint azok népszerűsítésében is igen hasznos társául szolgálhatott. Az alternatív őstörténeti elméletek külföldön történő szárba szökkenése sem véletlen. A gyökereiket kereső és azt minden áron megőrizni akaró magyarok sorsközössége szimbolikus köteléket teremtett nem csak egymás között, de szülőföldjükkel is. Ez a távoli lokalitás formálta történelmüket, amelyben a múlt elbeszélése során a mítosz és a realitás erősen keveredett.⁸⁴

Az alternatív őstörténetekkel kapcsolatos elméleteket elképzelt múltként, illetve kitalált hagyományként értelmezhetjük, amelyek folyamatos felidézése a múlttal való kontinuitást biztosítja. A felidezéshez pedig Badinyék megteremtették azokat a felületeket, amelyeken keresztül újra és újra meg tudták szólítani közönségüket, legyen szó az Ősi Gyökerről, vagy annak a különböző mellékleteiről, az előadásaikról, vagy akár arról a szellemi gondviselésről, amelyet a magukat a világban egyedül érző magyaroknak kínáltak. Mozgalmuk produktumai kitalált hagyománynak számítnak, hiszen nem az igazolhatóan megtörtént múltra építették elméletüket, hanem a múltat mitizáltnak értelmezve a közösség önértékelésére igyekeztek pozitív befolyást gyakorolni. Az elméleteken osztozók lelki igényük miatt a múltból csak azt fogadják el, amelyben valamilyen pszichikai okból hinni akarnak, így emlékezetüket a képzelettel vagy épp torzított tényekkel mossák össze és alakítják ki az őstörténet általuk kívánt verzióját.

Badiny és Pesti írásaiban visszatérő motívum a magyar öntudatra és a nemzetünkkel szemben érzett büszkeségre való buzdítás. Elvetették a finnugor elméletet, azt Habsburg kreálmánynak tartották, és a 19. században népszerű halszagú atyafiság gondolatát is megtaláljuk Pesti írásaiban.⁸⁵

⁸³ Assmann, Jan: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban. Budapest. 1999. 88.

⁸⁴ Gyáni Gábor: Identitás, emlékezés, lokalitás. 2000 Irodalmi és Társadalmi havi lap (2008) 6. sz.

⁸⁵ „Mi magyarok sem turániak, sem szumirok nem vagyunk, hanem a kulturálatlan ugorok a mi őseink. A marxista magyar kormányzat létezése előtt, a magyarság közismerten turáninak is és szkittának is volt elismerve.” Badiny J. F.: Mah-Gar a magyar i. m. 88.; JTMRL I.5.b Pesti József, Pesti levele Hegyi Jánosnak, Buenos Aires, 1977. augusztus 7–8.: „Nekünk magyaroknak csak egyet szabad: tovább hangoztatni, hogy

Ezzel szembeállították és hangsúlyozták a magyar történelmi hagyományok különlegességét, gazdagságát, amely egyedivé teszi a magyarságot és amelyet nem elhallgatni, hanem mind szélesebb körben megismertetni akartak. Láthatjuk, hogy az egyediség, a küldetéstudat, a történelem rekonstrukcióján keresztül alkotott közös eredet és aranykor képe akár generációkon átívelve is képes összekötni egy ilyen közösség tagjait. Az egyediségre való törekvés a nemzeti és nyelvi mítoszok megalkotása során gyakori jelenség, hiszen ezek hivatottak a környező népekkel szembeni fölényt bizonyítani azzal, hogy történeti küldetést társítanak a nemzethez.⁸⁶ A kiválasztottság érzésének szinte minden publikációjukban hangot adtak, gondoljunk csak az alapgondolatra, vagyis a magyarok sumer rokonságára, akik a Kárpát-medencéből indultak el Mezopotámia felé, hogy onnan eljőve megalapítsák a Pártus Birodalmat, majd a hunokkal együtt ismét visszatérjenek a Kárpát-medencébe. A kiválasztottság mítosza hidat képez a közös múlt és jelen között. Egy ilyen közös örökség nem csak megerősíti az összetartozás tudatát, de állandó identitásforrást is biztosít tagjai számára.⁸⁷

Szintén visszatérő és közös elem az idegen hatalmaknak való ellenállás, amelyet általában akkor említettek, amikor magyarázatot valaki megkérőjelezte.⁸⁸ A kettejük közti legnagyobb különbséget a megfogalmazások stílusában és formájában találjuk. Badiny radikálisan vagdalkozó hangvételéhez képest Pesti sokkal kifinomultabb, választékosabb eszközöket használt gondolatainak kinyilvánítására, még akkor is, ha az idő előrehaladtával ő maga is egyre erőteljesebben fogalmazott, és egyre távolabb rugaszkodott a realitás talajától. Pesti többször leírta, hogy ő valóban azt gondolta, hogy történelmi szempontból közelítette meg a rokonsági kérdéseket, és a

őseink otromba nomádok, vad török rablólovagok és holmi ázsiai hordák voltak örök életükben – és csak az európaiak faragtak beőlük nyugodtabb és elfogadhatóbb cigány-népet... Vagy nem ez a magyar őstörténelem veleje – és a világ-véleménye rólunk?"

⁸⁶ Brogyanyi B.: A magyar alternatív i. m. 58–59.

⁸⁷ Keszei András: Az emlékezet rétegei. Korall (2010) 41. sz. 13–14.

⁸⁸ „Azonban közöttünk mindig akadtak bőven idegen származású - és idegen szellemű és lelkiületű egyének – akiknek működése miatt »mint oldott kéve széthull nemzetünk« ... Ezek miatt – és nem holmi »turáni átok« miatt pusztult és veszett a magyar a történelem folyamán... Mert a magyar és turáni szellem és fajta jó és összetartó – de az idegen szellemű és idegen érdeket szolgáló befurakodók voltak azok, akik bomlasztottak szét bennünket... És mindig bőven volt belőlük.” P. Pesti J.: Pesti páter működése i. m. 3.; „És csak azért, mert e sorok írója semmiképpen sem tudja megérteni a mai magyarországi tudományos helyzetet és benne azt, hogy egy haladó szellemű népi-szocialista rendszer lendületében miképpen tud fenntartani és folytatni – a saját népére és társadalmára vonatkozóan – olyan történelemszemléletet és nyelvszármaztatási teóriát, ami a Magyar Népet kizsákmányoló idegen királyságok világi és egyházi feudálkapitalizmusának a terméke és – közismerten – a Magyar Nép ellenségei által, a Magyar Népre erőszakolt kultur-terror szüleménye.” Badiny 1981-es Káldeától Ister-Gamig című könyv fülszövege.

nemzeti történelemszemlélete jól megfér a kereszténység mellett. Továbbtanulási szándékából is azt láthatjuk, hogy meg volt benne az indíttatás, hogy elsajátítsa azt a tudományos módszertant, amely az ilyen jellegű nyelvészeti vizsgálathoz szükséges. A probléma csak az volt, hogy mire minden jóváhagyást megkapott, és valóban reálissá vált a továbbtanulása, addigra már egyes gondolatok annyira mély gyökeret eresztettek benne, hogy azok felülbírálatával addigi teljes munkásságát és személyes kapcsolatait kellett volna megkérdőjeleznie.

Badiny Jós sumer nyelvrokonítása tudományos szempontból nem kérdés, hogy helytelen volt, azonban tevékenysége eszmétörténeti szempontból mindenképp izgalmas fejezete a magyar őstörténeti kísérletezéseknek. Nem tudni, hogy pontosan mi adta a sumer érdeklődésének hátterét, ahogy azt sem, hogy hogyan került annyira közel az egyetemi berkekhez, hogy aztán ott oktatóként is dolgozhasson, de elszántsága – vagy épp gátlástalansága – mindenképp eredményes volt, hisz a bírálatok ellenére különféle fórumokon hirdette elképzeléseit, amely során nem csak ellenzői, de támogatói tábora is folyamatosan növekedett. Nyilvánosan mindig pozitívan értékelte saját eredményeit és azok fogadtatását, amellyel hiteles képet alakíthatott ki magáról a témában bizonytalanok számára. Ahogy a múlt kontinuitásának bizonyításának céljából kitalált hagyományok keletkeznek, úgy jön létre a hatalom elképzelt politikai világa is. A 2000-es évektől fogva pedig az emlékezetpolitikának is kapóra jött Badiny személye, aki a magyarságot nemcsak a legősibb kulúrnéptől származtatta, de a nemzeti büszkeség átélésére buzdította követőit. Hiába csak egy szűk csoport támogatta mind itthon, mind külföldön Badiny nézeteit, a politikai cél a múlt emlékezetének a formálása volt, ami csak közvetve kapcsolódott a történelmi tényekhez. Nem véletlen ezért, hogy a Magyar Demokrata folyamatosan cikkeket közölt Badinnal és Badinyról, ahogy megemlékezett haláláról is, folyamatosan szerepeltek könyvei a magazin ajánlóiban, de még 2021-ben is hivatkoztak rá.⁸⁹ Öröksége nem múlt el nyomtalanul, nem csak azért mert emléktábla és mellszobor állít neki emléket, amelyekről a laikusok azt tudhatják meg, hogy professzor, tudós és kutató volt, hanem azért is, mert tevékenységével valóban egy olyan nemzetközi hálózatot hozott létre, amely azóta is életben tartja munkásságát. A magyarság őstörténetével foglalkozó könyvek, online elérhető előadásai, a Miskolci Bölcsész Egyesület képzései, az Ősmagyar Egyház, vagy a Magyarok Országos Gyűlésének Boldogasszony szertartása csak néhány tétel abból a listából,

⁸⁹ A Demokrata 1996 szeptemberi számában négy oldalas cikk jelent meg Jézus a miénk címmel, amelyben Badinyt mint a jezsuita egyetem professzorát mutatták be. Az 1997-es januári számban Ádám János tartományfőnök nyilatkozatát kellett közzé tennie a lapnak, ugyanis a jezsuiták nehezményezték, hogy a cikk alapján bárki azt feltételezhette, hogy a jezsuita rend Badiny sumerológiai vagy teológiai nézeteit jóváhagyta vagy azokkal egyetért. Demokrata, 1997. január 9.

amelyek egyértelműen hozzájárultak ahhoz, hogy Badiny munkássága a maga szubkultúrájában kánonná váljon.